

Notulen

Betreft : Algemene Vergadering NOREA
Datum : Woensdag 26 juni 2024

Agenda

1. Opening en mededelingen
2. Verslag vorige vergadering (7 december 2023)
3. Jaarverslag en jaarrekening 2023
4. Jaarverslag College Kwaliteitsonderzoek (CKO) 2023, toelichting door Jaap van Beek
5. Invoering nieuwe kwaliteitsstandaarden – toelichting door René Ewals
6. Toelichting NOREA Reporting Initiative door Marc Welters
7. Rondvraag en sluiting

2

1. Opening en mededelingen

NOREA-voorzitter Irene Vettewinkel-Raymakers opent de vergadering om 16.05u. De opkomst is bescheiden. Wellicht is het erg mooie weer de boosdoener. Er zijn voldoende leden aanwezig om besluiten te kunnen nemen.

Mededelingen:

- ✓ Er is overleg gaande tussen de NBA, VRC, IIA en NOREA over de invulling van een toekomstig (audit) profiel. Streven is omwille van begripsvorming met name de aanwezige overeenkomsten te (onder)zoeken. Wat bindt ons gemeenschappelijk? Op de vraag naar wat de insteek van NOREA is, volgt dat NOREA het belang van auditing met al haar specialismen, zoals IT-auditing, in relatie tot het maatschappelijk verkeer wil uitdragen. De voortgang en uitwerking van dit initiatief komt terug in de komende vergaderingen.
- ✓ Ondanks gesprekken met serieuze kandidaten, heeft de werving voor de vacature Manager Vaktechniek , met name vanwege een salariëre mismatch, nog geen succes opgeleverd. Parallel hieraan gaan de OOB-kantoren uren en mankracht leveren om enige versnelling aan te brengen in de vaktechnische ambities van NOREA. We bevinden ons nu in de fase van de Planvorming. Binnenkort zullen de Plannen van Aanpak worden aangeleverd. De aandachtsgebieden zijn: NRI, IT-continuïteit, Inrichten en

versterken CKO, DSA & DMA, Opleidings- en kennisprogramma Bestuur/Toezichthouders en Vergroten RE-instroom. In samenwerking met de Universiteiten zal binnenkort hiertoe een brainstormsessie georganiseerd worden.

- ✓ Het Editorial Team streeft naar verdere professionalisering. Recentelijk is een contract afgesloten met De Radiofabriek, zijnde een organisatie die de podcasts naar een hoger niveau brengen voor wat betreft de randvoorwaarden. Belangrijk blijft een goed onderwerp. De kennis/werkgroepen en Taskforces worden dan ook uitgenodigd om hun bijdrages kenbaar te maken.
- ✓ Op 12 november is er een congres in Amersfoort. Dit wordt georganiseerd door de Kennisgroep ICT & Zorg in verband met hun 20-jarig jubileum.
- ✓ Bij de IIA is er een wisseling van de wacht van de Voorzittershamer. De heer Frans Eusman heeft het stokje van Linda Post overgenomen. Namens NOREA heeft Jaap van Beek recentelijk zitting genomen in een werkgroep om de kwaliteitstoetsingsnormen tussen de verschillende beroepsorganisaties te vergelijken. Hiermee blijft NOREA-mogelijkheden exploreren om de kwaliteitstoetsingen voor Internal Audit afdelingen in gezamenlijkheid (NBA, IIA en NOREA) te blijven uitvoeren, Dit is immers, sinds het niet verlengen van de accreditatieovereenkomst, niet meer het geval.

2. Verslag 7 december 2023

Dit wordt door de Leden vastgesteld met een compliment voor de leesbaarheid van het betreffende verslag.

3. Jaarverslag en jaarrekening 2023

De voorzitter start met een korte terugblik op 2023 waar de verdere positionering van NOREA en RE's in het maatschappelijk verkeer verder vorm is gegeven door o.a. het aanbieden van het NOREA-Manifest aan de Staatssecretaris Digitalisering, het publiekelijk consulteren van het NOREA Reporting Initiatief, het uitbouwen van relaties met stakeholders in het publiek/private domein, het uitzenden van radiospotjes met 'Fijn om zeker te zijn' via Business News Radio en het opzoeken van de publiciteit via Podcast en LinkedIn posts. Tevens moet erkent worden dat er een onderbesteding is van de begroting door onder andere een vertraagde opstart van vaktechnische-projecten met PR in de media rondom NOREA-publicaties, en het niet kunnen aanstellen van de Vaktechnische medewerker. Frits Heijman licht als plv. Penningmeester de stukken toe, waaruit voorgaande blijkt. Daarnaast heeft een retrograde btw-correctie geleid tot een incidentele bate. Zo ook zijn de revenuen lager door onder andere minder congressen,

bijeenkomsten en activiteiten. Er is overwegend in 2023 veel CKO-onderzoek gedaan bij kleine organisaties hetgeen resulteert in lagere opbrengsten en kosten van de Kwaliteitsonderzoeken. Geconcludeerd kan worden dat de in de begroting uitgesproken ambitie gedeeltelijk van de grond gekomen is.

Jaarverslag en jaarrekening 2023

▣ Totaal baten:	€ 905.751
▣ Totaal lasten:	€ 724.019
▣ Resultaat:	€ 181.732
– Naar Bestemmingsreserve	€ 10.000 (t.b.v. lustrum 2027) (Totaal € 20.000 na verrekening resultaat)
– Naar Algemene reserve	€ 171.732 (Totaal € 961.437 (na verrekening resultaat))
▣ Liquide middelen per 31-12-2023	€ 1.069.412

NB. Nader onderzoek naar toepassing 'Pro-Rato' BTW-af trek is afgerond en afgerekend
Additionele bate 2018-2022 is € 70.518 en 2023 € 4.665 = Σ € 75.183

6

Gezien het aanzienlijk positieve resultaat wordt nog de suggestie gedaan van een grotere storting aan de Lustrumreserve. De penningmeester geeft aan dat hier niet voor is gekozen gezien de bestendige gedragslijn die wordt aangehouden.

Uit de ratio's blijkt dat NOREA een solide organisatie is. De Solvabiliteit is voor 2023 87,40% (2022 87,25%) en Liquiditeit is voor 2023 7,94 (2022 7,84)

De ledenontwikkeling per 2024 is in onderzoek. Er wordt een analyse opgesteld wat de verwachte in- en uitstroom van leden, voor de komende jaren, zal zijn. Aandachtspunt is om de meerwaarde van het Lidmaatschap meer onderbouwd en wervend onder de aandacht van (toekomstige) leden te brengen.

Het jaarverslag en jaarrekening 2023 wordt, met complimenten door de Leden, vastgesteld. (Besluit)

4. Jaarverslag College Kwaliteitsonderzoek (CKO) 2023

Jaap van Beek, voorzitter CKO, licht het jaarverslag toe.

Samenvatting CKO jaarverslag 2023

- Eisen op gebied van kwaliteit en dossiervorming nemen toe met name in de omgeving van externe assurance. Denk aan bevindingen uit toezicht AFM, de invoering van ISQM1 /2 etc.
- CKO is vernieuwd en werkt aan actieplan om verbeteringen door te voeren om bij te blijven met ontwikkelingen. Bv. door meer risicogericht te selecteren. Ruimte voor uitbreiding met nieuwe kwaliteitsonderzoekers
- In 2023 zijn er relatief meer kwaliteitsonderzoeken uitgevoerd met geconstateerde bevindingen en verbeterpunten. Dit is mede veroorzaakt doordat in de selectie kleinere organisaties en/of ZZP'ers zijn geselecteerd. Bevindingen hebben te maken met ontbrekend/onvoldoende kwaliteitsstelsel maar ook ontbrekende documentatie in Assurance dossiers.
- Door IIA NL is eind 2023 besloten de accreditatieovereenkomst met NOREA en NBA niet te verlengen. Samen met het bestuur is CKO betrokken bij overleg en evt acties op dit gebied.

Kwaliteit is en blijft belangrijk. In het maatschappelijk verkeer is de RE-functie, gezien de vele ontwikkelingen, een relevante noodzaak.

Belangrijk is dat de CKO-toetsers de diverse vaktechnische ontwikkelingen adequaat blijven volgen en toepassen. Er is momenteel een goed stelsel van Kwaliteitsonderzoek. Streven is dat alle leden en hun organisaties om de vier jaren aan de beurt komen voor een kwaliteitstoets. De komende jaren is het de bedoeling dat er meer de nadruk wordt gelegd op risicogerichte onderzoeken. Bij de grote kantoren is er op dit punt weinig te halen, gezien hun gedegen kwaliteitsbeleid. Feit is dat er zich veel ZZP'ers onder de leden bevinden. Aan organisaties gelieerde ZZP'ers zijn nog niet goed in beeld. Hier wordt aan gewerkt om het inzicht hieromtrent te verhogen. Er wordt in de komende maanden wederom een seminar voor ZZP'ers georganiseerd om kennis rondom kwaliteitsvereisten te delen. Het seminar van 10 april was een groot succes en zeker voor herhaling vatbaar.

Er waren in 2023 veel kleine kantoren getoetst. Er waren issues die voor verbetering vatbaar waren. Er zal nadrukkelijk ook meer gestuurd worden op de follow up van de verbeterplannen.

De vraag komt aan de orde waarom de samenwerking met IIA op het vlak van kwaliteitstoetsing van Internal Audit afdelingen is opgezegd. Het CKO en het bestuur vinden dit een spijtige ontwikkeling. IIA beroept zich op de internationale richtlijnen en vindt de NOREA-kwaliteitsrichtlijnen te rigide, die voor interne audits niet of in mindere mate van toepassing zijn. Men is nog wel met elkaar in gesprek met als streven de verplichtende beroepsnormen te analyseren en de overeenkomsten en de verschillen nader te analyseren. Jaap van Beek participeert in dat onderzoek.

Er wordt een vraag gesteld over de dynamiek van de CKO-onderzoek. Er wordt gepoogd om een werkbare spreiding te realiseren, wat niet altijd even gemakkelijk is. Een en ander is ook afhankelijk van de input van de ontvangen herziene vragenlijsten en de self-assessmenttesten.

De vraag hoe de toegekende onderzoek uren wordt bepaald wordt beantwoordt dat er op basis van ervaring een inschatting wordt gemaakt. Zijn de uren niet afdoende geraamd dan wordt het urenaantal, in overleg, aangepast. De te hanteren werkwijze zal door het CKO verder uitgewerkt worden.

Er is behoefte aan meer CKO-onderzoekers. Hier zal binnenkort een oproep naar alle Leden over uit gaan.

5. Toelichting Kwaliteitsstandaard (RKBN/ISQM)

René Ewals licht dit agendapunt nader toe. Dit agendapunt wordt in stemming gebracht.

Aangezien dit punt al meerdere malen in de ALV aan de orde is geweest, licht René met name de laatste slides van de presentatie toe.

Herziening Reglement Kwaliteitsbeheersing n.a.v. consultatie

- Consultatieperiode van juli tot eind september 2023.
- 7 Reacties ontvangen.
- Enkele terugkoppelingen uit de consultaties:
 - Overweging niet invoeren omdat NBA ook nog niet invoert;
 - Verzwaring eisen kwaliteit;
 - Geef voldoende aandacht aan de (invoering van) kleine IT-auditeenheden;
 - Details rondom specifieke artikelen en verwijzingen.
- NBA heeft het project voor invoering van ISQM 1 en 2 opgepakt. NOREA sluit aan bij de invoering van de ISQM 1 en 2 bij NBA. NBA heeft in haar conceptversie van de ISQM 1 nog tekstuele wijzigingen doorgevoerd aan de huidige tekst. Die wordt meegenomen bij een reguliere update.

Tijdslijnen invoering ISQM 1 en 2

▣ Acties volgend uit de consultaties:

- We maken gebruik van de 'First implementation guide' die IAASB heeft opgesteld (wordt niet vertaald).
- We ontwikkelen een 'oplegnotitie' over de toepassing van de first implementation guide.
- Op basis van vragen gaan we ook een Q&A ontwikkelen.
- Ontwikkeling webinar(s) voor de invoering; planning is eind 2024 / begin 2025. Hierbij speciale aandacht voor de kleine IT Audit organisatie (KITA).

▣ Tijdslijnen invoer:

- Wijziging van termijn van invoer:
 - Beslissing (**stemming**) ALV in voorjaar 26 juni 2024;
 - Invoer nieuw reglement 1 juli 2025;
 - Toetsing door NOREA vanaf 1 juli 2026.

Op basis van consultatie is de rode draad van de ingebrachte punten verwerkt. Het NBA is inmiddels ook actief gestart met ISQM 1 en 2. Waar mogelijk zal de uitwerking worden afgestemd en waar mogelijk geharmoniseerd. Per 1 juli 2025 is de invoering van het nieuwe reglement. Er zal de komende periode specifieke aandacht aan kleinere kantoren en ZZP'ers worden gegeven, via een bijeenkomst in het najaar.

Op de vraag hoe om te gang met ondermaatse assurance-rapporten, geeft René aan dat dit een punt van aandacht is. In beginsel kan collegiale raadpleging uitkomst bieden. Als er hieraan geen opvolging wordt gegeven dan zal het Bestuur interventie moeten plegen en passende maatregelen moeten nemen.

In beginsel heeft iedereen recht op het doorvoeren van kwaliteitsverbetering. Er worden de nodige eisen gesteld aan assurance-opdrachten. Er zijn handleidingen en daarnaast zijn er de benodigde kennis en vaardigheden-sessies gepland. Het is ook van belang om de kennis en kunde voor assurance-opdrachten uitgebreid aan de orde te laten komen bij colleges op de Universiteit.

Na stemming wordt unaniem besloten om ISQM 1 en 2 in te voeren. (Besluit)

6. Update NOREA Reporting Initiative

Marc Welters geeft een korte impressie van de voortgang over NRI.

Toelichting NRI

Halfjaarlijkse update: waar staan we eind juni 2024?

1. Documenten:
 - NRI versie 4 eind 2024
 - IT auditverklaring in concept gereed
 - Richtlijn wordt opgesteld (juli t/m Q4 2024)
2. Pilots:
 - Arcadis en Vitens
 - 3 gemeenten en waterschap
3. Gesprekken:
 - DNB, VNG, NVB, AR,
 - Div. gesprekken met organisaties in zowel FS (inzake DORA) en non-FS
 - CIO-platform
4. Diversen:
 - Artikel in KPMG magazine Compact
 - College ESAA

29

Dit initiatief is 4 ½ jaar geleden gestart. Versie 3 is inmiddels gereed en staat op de website. Er moet nog nagedacht worden hoe NRI kan worden onderhouden. Doorgaans wordt deze taak in een aparte beheersorganisatie ondergebracht. NRI heeft de nodige verbanden met DORA/NIS en hierdoor toegevoegde waarde. DNB is enthousiast om DORA en NRI met elkaar te verweven. Het NRI wordt actief 'gepilot' bij enkele organisaties. Een veelheid aan kritische auditors heeft hiervoor relevante input gegeven, alsook vindt er via de werkgroep afstemming plaats met de vaktechnische afdelingen van de OOB-kantoren. Als voorbeeld wordt de huidige pilot bij Arcadis toegelicht. Rob Polderman en Tobias Houwert steken hier veel tijd in. De nieuwe CIO van Arcadis heeft het project enthousiast geadopteerd en wil graag meer ruchtbaarheid geven aan nut en noodzaak van de NRI.

Op de vraag wat de uiteindelijke tijdsbesteding van de NRI zal worden geeft Rob Polderman aan dat alle project inspanningen registreert worden ende uitkomsten zullen later bekend worden gemaakt. Het is nog niet duidelijk hoe een en ander zich nu verhoudt tot de wet. Er lijken mogelijkheden te zijn in relatie tot NIS2.

Met betrekking tot NRI zijn er ook contacten met het CIO-platform waar Marc in Q4 als spreker is uitgenodigd. Er komt langzamerhand meer interesse voor NRI.

De VNG start binnenkort ook met een aantal pilots bij drie Gemeenten, waaronder een Waterschap en een Provincie.

NRI zou zeker complementair kunnen zijn voor de jaarverslagen voor de grotere organisatie. Met wat modificatie ook voor de kleinere.

Samenvattend de ontwikkelingen rondom de verdere uitrol van de NRI verlopen positief.

7. Rondvraag en sluiting

Nadat er geen gebruik wordt gemaakt van de Rondvraag sluit de voorzitter de vergadering, met dank voor ieders inbreng, om 18.40u.